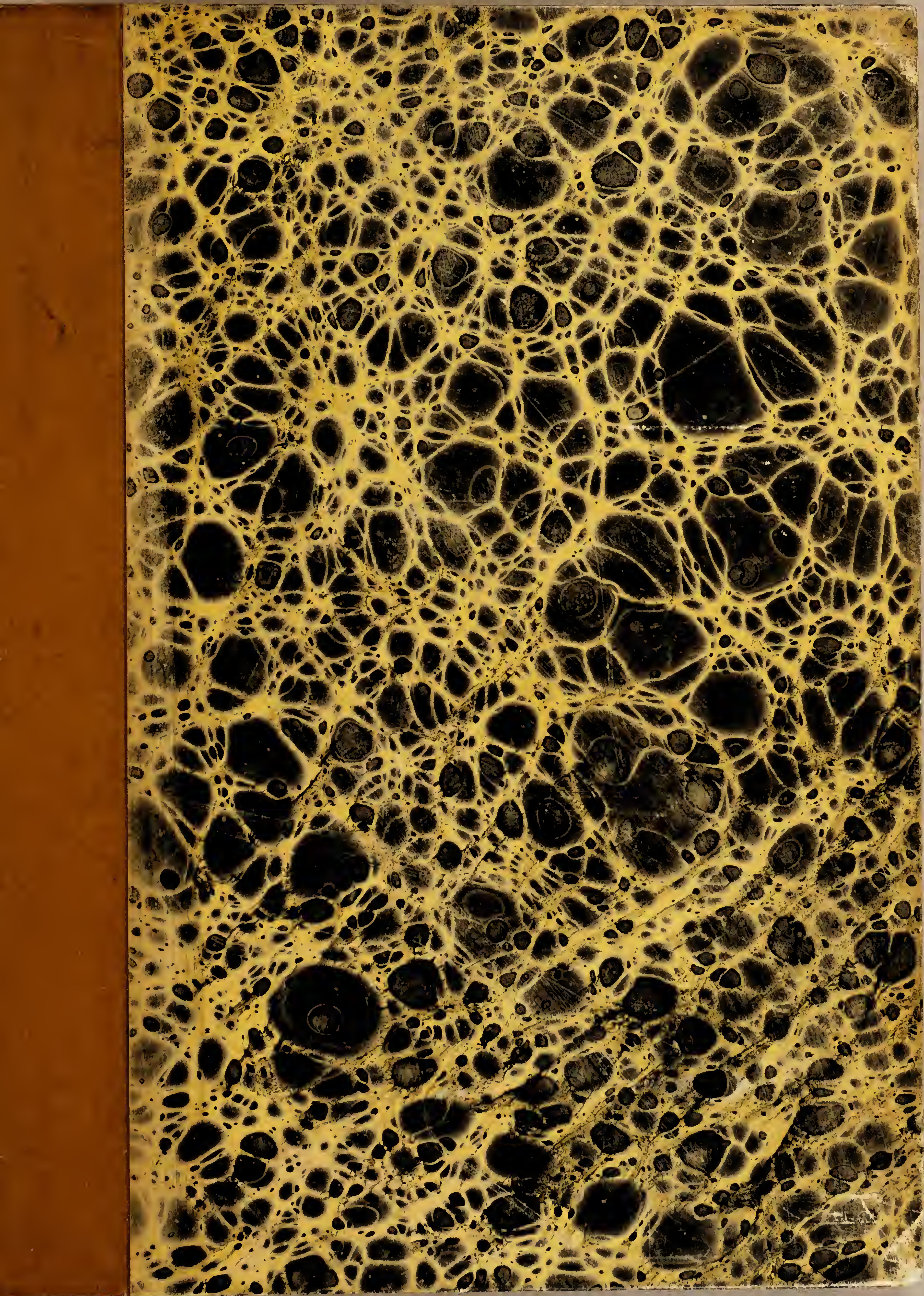
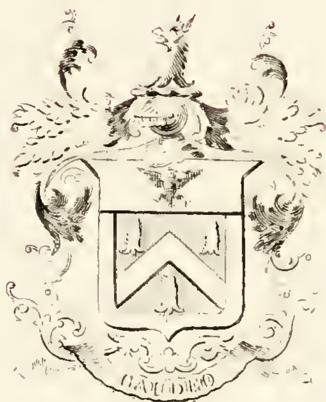
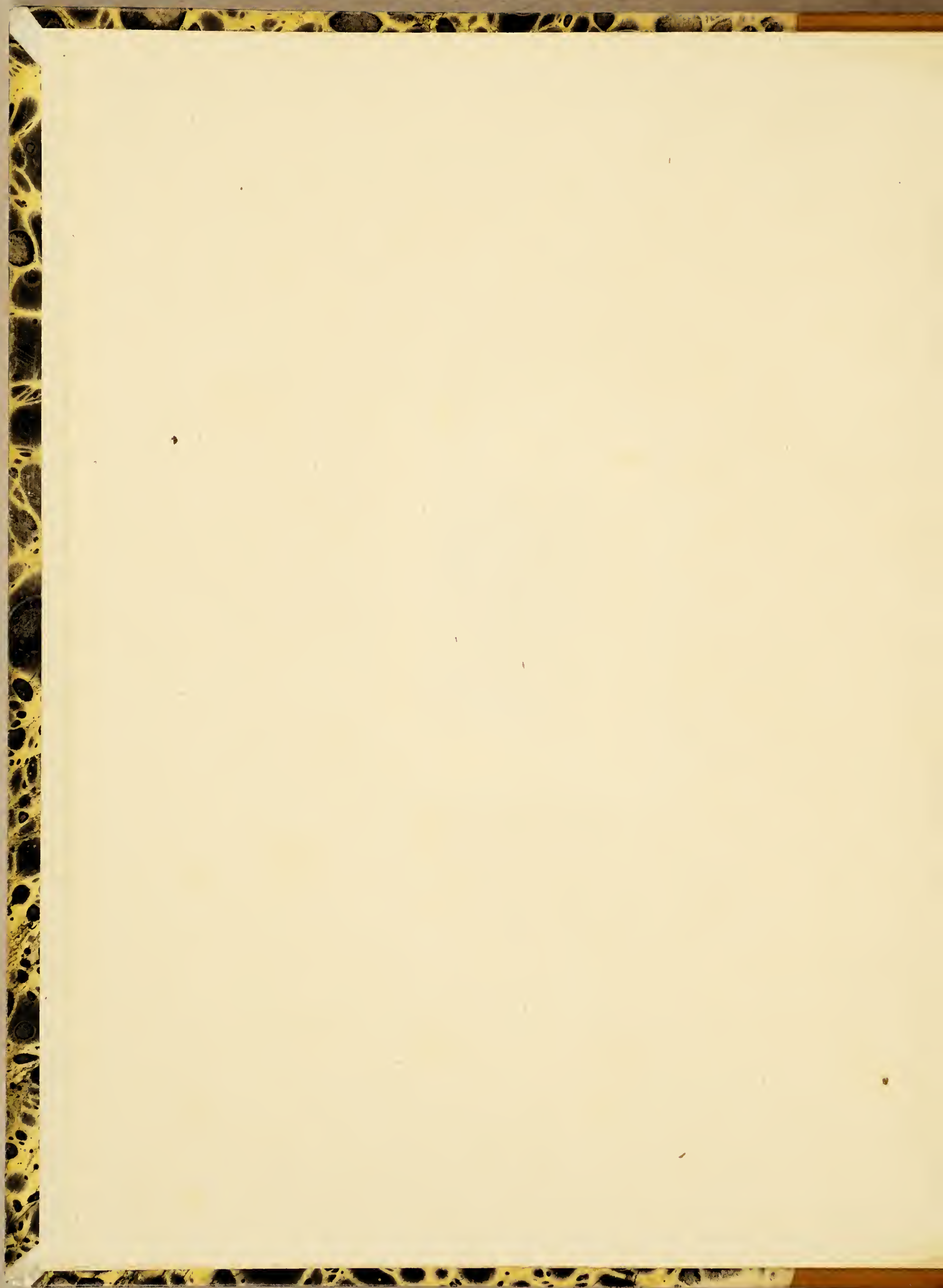

LOF-DICHT,

Over de heerlijcke Victorie, in het veroveren van de Silver Vlote, in de Baey van Matanca, onder het beleyt van den E. ende Manhaften Heer Generael PIETER PIETERZ HEYN,

Als oock het veroveren der twee Galioenen, comende uyt de Honduras.

TOT MIDDELBVRGH,

Voor *Zacharias Roman*, Kunſt ende Boeck-vercooper, woonende in de Kerck-ſtrate inden Verguldẽn Bybel,

ANNO 1629.

LOF-DICHT,

Over de heerlijcke Victorie, in het veroveren van de Silver Vlote, in de Baey van Matanca, onder het beleydt van den E. ende Manhaften Heer Generael, PIETER PIETERZ HEYN, Als oock het veroveren der twee Galioenen comende uyt de Honduras.

Toegheeyghent de Heeren Bevvint-hebberen der gheoctroyeerde West-Indischer, ende van Godt ghesegende Compagnie.

Anneer tweemael veerthien, en sesthien hondert Iaer,
Ghe schreven wert, doen stont, ghy Zion in ghevaer.
Den buyten Vyant hadt, beset so nau u Kustē,
Dat niet een Koopvaerdy, schip varen mocht met rusten,
Het arme Boots-volck dat, daer voer voor een stuck broot,
In haer veroveringh, gheoordeelt wert ter doodt,
Dit deed' een *Iesabel*, de Dochter van een Koningh,
Die selfs in't Neder-landt, hier hout haer eyghen woningh,
Sy heeft ghewis sy heeft, ghehouden recht den aert,
Uyt wien sy is gheteelt, uyt wien sy is ghebaert.
Philips haer Vader was, *Philippus* was die geene,
Die 't Neerlandt teghens hem, ghebracht heeft op de beene,
Mits brekend' zijn beloft, midts brekend' zijnen eet,
Int senden van die geen, die Zion schade deet,
Om Godes eyghendom, het volck van Godt verkooren,
Hier gantsch te roeyen uyt, te dempen in zijn tooren.

Duc d'Alba was die Man, ghewis een duyſter wolck,
Gheſonden van *Philips*, om te vernielen 't volck,
Die hy in zijnen raet, verklaerde als Rebellen,
Om die met *Pharo* hier, als dwinghelant te quellen.
Hy heeft het oock ghedaen, wat heeft hy bloets gheſnoept,
Daer van dat menich menſch, en ſtadt noch wraecke roept.
Int Iaer van tachtich acht, iſt daer niet wel ghebleken?
Als hy d'Enghelſche Roos, gheſocht heeft te verbreken,
En hadt zijn Vlote ſoo, gheruſt en wel ghemant,
En hadt noch *Parma* daer met een heyr-kracht aen landt,
Van meeningh 't heylich volck, ſoo deerlijck te vermoorden,
Daer toe ghy hadt ghereet, ſoo vele duyſent koorden:
Het is u al miſluckt, u ſelven ghy verſchoont,
Om dat wy zijn rebel, ghy 't lant met wraecke loont.
Maer ſecht doch *O Maraen!* maer ſecht doch laet ick weten,
Dewijlt een ſaecke is, niet licht om te vergheten.
Wat hadt 't onnooſel volck, ghedaen u voor oft na,
Dat daer gheſeten was, int rijck *America*,
Die u wanneer ghy qaemt, het alles wilden gheven,
Soo ghy eylaes! ſoo ghy, haer laten wout het leven.
Maer neen, ten mocht niet zijn, gheen ſchat u ſoo gheviel,
Die ſoo veel weerdich was, als een onnooſel ziel.
Dat Landt is noch vol bloets, dat bloet dat roept noch wraecke,
En die rechtveerdich is, voert uyt een rechte ſaecke,
Het onrecht daer ghedaen, de Heer ſteeckt in zijn krop.
En ſent ghewis de wraeck, ſelfs op dijn eyghen kop,
Ghebiet eylaes! ghebiet, al u ghenomen Slaven,
Dat ſy na grooten ſchat, vry delven ende graven,
Het wert in rekeningh, voor intereſt ghebracht,
Het gantſche Capitael, dat wert by ons verwacht.
Want ſiet de Heer ſent uyt, om 't Weſten te beſeylen,
Gheoctroyeert om 't bloet, int Landt weer op te dweylen,
Dat noch in d'aerde leyt, al ſchijnt het ſchoon verteert,
Soo zijn u ſchatten doch met bloede gantſch beſmeert,

Om

Om dat dien schat by u, met onrecht wert beseten,
En *Rachel* heeft ghewis, haer kinders niet vergeten,
Die met *Herodes* ghy, soo schandich hebt vermoort,
Dat dierghelijcken noyt, zijn leven is ghehoort,
Wie was doch onder haer, die u handt kondt ontslippen ?
Een onghewapent volck ? men werpt van hooghe klippen,
Al dit onoosel bloet, u handt niet kondt ontgaen,
Hoe wel niemant van haer, int minst u hadt misdaen.
Sou dan de Heere niet, dees misdaet van u eyssen ?
En mayen 't ghene af, met een twee-snijdent seyssen ?
Het geen ghy hebt ghesaeyt, niet dan een enckel bloet,
Daer ghy met uwe handt, ghedurich noch in wroet,
Bloet ist dat ghy aen raeckt, ja selfs u groote schatten,
Die ghy met onrecht van, d'inwoond'ren ghingt aenvatten.
Dit bloet roept wraecke nu, en helpt ons in den strijdt,
Ten sal niet rusten voor, ghy uwen schat sijt quijt,
De senuwen van het landt, die hebben voorgenomen,
Om u te soecken op u Havens ende strómen,
Selfs op dijn eyghen kust, gheanckert en ghemeert,
En meent dat yder een, voor u sal sijn verveert.
O neen ! ghewisslijck neen ! *Matroos* sal niet beswijcken,
Denckt vry Oraengien sal, voor Spaenjen nimmer strijcken,
Hebt ghy die prouf hier van, niet noch in u ghedacht.
U Heyl'ghen alghelijck, ghevoelden onse macht,
Ia selfs *San Salvador*, die hebt ghy moeten laten,
En al sijn heylichdom, heeft u niet moghen baten,
Om onser sonden wil, soo is het weer gheschiet,
Dat uwen *Salvador*, gheraeckt is uyt verdriet.
En is dien grooten *Sandt*, vercreghen, weer verloren,
Om dat u neder-laech, noch niet en was gheboren,
Siet onsen *Salvador*, die beyd' is Godt en Mens,
Die sijn verkreghen volck, verlost uyt veel ellens.
Verweckt int Nederlandt, soo cloecke *Batavieren*,
Die op Neptunis rugh, u schatten herwaerts stieren,

Tot dienst der ghener die, daer met een yver lust,
Voor het ghemeene best, dees Vloot heeft uytgherust,
Tot roem van onsen Godt, tot prijs van zijns naems eere,
Tot plantingh voort en voort, van Christi weerde leere,
En dat tot smaet en hoon, van u O! Babels Hoer!
Zions beschermer stelt, hierom hem selfs aent roer,
Al wert somtijts ontsielt, een van zijn trou Vassalen,
Die daer op varen uyt, om dijnen schat te halen,
Haer ziel die rust by Godt, haer eere blijft aent landt,
En haer Manhafte daet, wert yder een bekant.
Het komt my in den sin, als vers zijnd' in memory,
Wanneer voor *Gybralter*, verkreghen heeft victory,
Heems-kerck dien Batavier, een vroom en kloecker Helt,
Van zijn vyant ontsielt, en deerlijck neergevelt.
Zijn lichaem leyt en rust, zijn eer wert noyt begraven,
Zijn ziele heeft beseylt, een wel gewenste haven;
Soo sal door *Fama* oock, *Ian Pieters* kloecke daet,
Luytruchtich zijn vertelt, by yder een op straet,
Een tweeden *Heems-kerck* mach, men hem te recht wel noemen.
Zijn onvertsaechde hert, zijn eyghen daet can roemen,
Te meer het overwin, daer Spaengien noch om sucht,
Vliecht dan ghy vlugghe *Faem*, tot boven in de lucht,
En laet zijn roem zijn eer, ten vollen zijn beschreven,
Voor zijn Manhafte daet, voor 't Vader-landt bedreven,
Dewijl hy is ontsielt, soo rust de ziel by Godt,
Hoe wel zijn Lichaem hier, begraven leyt en rodt.
Soo yemant staet by 't lijck, en denckt wie mach hier legghen?
Slaet dan u ooghen op, het Graf-dicht salt u segghen,
Het is gheweest die Man, wiens hert was als Metael,
Verwachtende ontset, van zijnen Admirael.
En wist door zijn beleyt, een middel fluckx te ramen,
Te brenghen int verdriet, die van d' *Honduras* quamen.
Soo haest als desen Heldt, ontsielt was en vermoort,
Ons *Admirael* die leyt den Spaengiaert stracx aen boort,

En

En liet ghevoelen haer, der cloecker Zeeuwen handen,
Hy heeft verbroken haeſt der wreeder leeuwen tanden,
  Het out verſleten boot, van *Caron* die het veer,
  Bedient der helſcher vloot, ſonck ſchier int water neer,
Van 't over groot ghetal, der goddelooſer zielen,
Die teghens haren danck, ſelfs in zijn ſcheepken vielen,
  't Ghetal der zielen groot, en is noch niet ghenoech,
  Om te betalen 't bloet, dat in zijn lichaem droech,
Dien kloecken *Capiteyn*, getreft op 't onverſienſte,
Lof-waerde Compagny, gheneycht tot uwen dienſte.
  Hier leyt zijn lichaem nu, zijn ziel in Godes rijck,
  En ſiet *Iehova* Godt, verweckt weer zijns ghelijck,
Een deftich *Generael*, noyt cloecker Capiteyn,
Vraecht yemant wie hy is, 't is *Pieter Pieters Heyn*,
  Die daer een roede is, voort trots hooveerdich Spaengien,
  Een plaeſter voor die wondt, van het bedroeft Almaenjen,
Een wreecker van het gheen, dat Koninck der *Maraen*,
Bedreven heeft daer hy, zijn ſchatten krijcht van daen,
  Een Victorieuſen *Heldt*, een uyt den *Batavieren*,
  Wiens hooft wel weerdich is, te kroonen met Laurieren,
Tot eer van zijne daet, tot roem van zijnen lof,
Daer Spaenjens nederlaech, is een kenteecken of.
  Hy die dorſt onderſtaen, int herte van een Koningh,
  Te grijpen weerdich is, hier voor naer eens belooningh,
Niet eenen loon alleen, beſtaent in ſchat oft goet,
Maer eenen lof die ſteets, langh na hem blijven moet,
  Als hy ſal zijn ontſielt, met andre vrome *Helden*,
  Die voor het *Vader-landt*, haer lijf te pande ſtelden,
Waer in beſtaet haer lof? ô! hier in aldermeeſt,
Dat haren lof by ons, onſterflijck is gheweeſt,
  Onſterflijck blijven ſal, tot eeuwigher memory,
  Strijt vroom ghy Helden kloeck, en wacht op deſe glory,
En ſoo dan uwen ſtrijt, hier toe wert aengheleyt,
Dat Chriſti weerde leer, wert wijt en zijt verbreyt,

Soo trooſt u aldermeeſt, al moet het lichaem ſterven,
Noch een veel grooter loon, ſal doch die ziele erven.
Dit is gheweeſt den loon, van d'aldercloeckſten Helt,
Die daer ons Vader-lant, in vryheyt heeft gheſtelt,
Die van zijn jeughet aen, het ſtrijden heeft begonnen,
Heeft zijnen laetſten ſtrijt, in Gode overwonnen,
En zijn Heer Broeder heeft, hy 't ſtrijden ſoo gheleert,
Dat hy de waerheyt hier, met yver maintineert,
Door kracht van Godes hant, door hulp van zijn Vaſſalen,
Die daer den wrevel-moet, ons vyants recht betalen.
Siet dit ghenieten wy, tot Spaengiens ſmaet en ſchant,
Van hem die is bekant,, by ons de kracht vant,, landt.
Loflijcke Compagni, u ſeghen te vermeeren,
Des ſeghens ghever wilt, met lof en danck vereeren,
Op dat hy blijft aent roer, en daer niet af en keer,
Toont met u trouwen dienſt, aen hem u ſchult-plicht weer.
Wilt voortaen muyten uyt, in u Godſ-dienſticheden,
U ſchatten mede deelt, aen Chriſti arme leden,
Want dit een offer is, den Heere aenghenaem,
En ghy voorts blijven moocht, by yder ſonder blaem,
Dewijl de weerelt is, in't booſe heel gheleghen,
En vele onder ons, miſ-gunnen u den ſeghen.
Daer ghy doch zijt de handt, lofbare *Compagny*,
Waer door 't ſchijnt dat de Heer, wil Zion maken vry,
En wil den vyant trots, ſoo breydelen en tomen.
Dat hy in't minſt niet ſal, tot zijn voornemen komen.
O Koninck der *Maraen* ! u naeckt een ſwaer verdriet,
En ſoo ghy vraghen wilt, waerom dat ſulcx gheſchiet,
Vraecht uwen Bloet-raet eens, dees ſtraffe menichvuldich,
Die ſpruyt uyt haren raet, u kroon blijft niet ontſchuldich,
De aerd' des Heeren is, en alles wat daer woont,
Die u als Koningh heeft, daer Koninckliјck ghekroont.
En ghy hebt uwe kroon, met bloede gaen beſmetten,
Hy ſal gewis u kroon, vermorſ'len en verpletten,

En

En ſetten die veel licht, een ander op het hooft,
Soo ghy halſterrich blijft, en dat ghy 't niet ghelooft.
Laet dan u gheeſtlijckheyt, vry al te ſamen komen,
En roept tot hulpe die, zijn wooningh heeft te Romen,
Het alderquaetſte quaet, dat daer uyt komen kan,
Is dat hy *Belgica*, doet eeuwich in den ban.
Die *Helden* die daer zijn, ſoo inden ſtrijt ghebleven,
En werden van den *Paus*, haer ſonden noyt vergheven,
O noyt ghehoorde ſaeck! zijn alder waerſten Soon,
Met ſulck een vuylen handt, te taſten aen zijn kroon!
O *Paus*! een ander mael, als wy de Vloot verraſſen,
Men ſal *Matroos* ghebien, dat ſy haer handen waſſen,
Matroos ghemeenlijck is, beteert en heel bepeckt,
En wat *Matroos* aengrijpt, dat is terſtont bevleckt.
Een Koninghlijck ciraet, heeft hier wel voor te vreſen,
Want ſoo 't *Matroos* maer roert, het ſal beſmoddert weſen.
Maer ſpaenſche heylicheyt, taſt eens in u ghemoet,
Hoe kondt ghy ſuyver zijn, u handen zijn vol bloet.
Noch hebt ghy onderſtaen, met u root bloede handen,
Die *Chriſti* eyghen zijn, te moorden en te branden.
Sout hier niet uyt ontſtaen, u ſchult doch ſelfs bekent,
Dat Godt den ſchat nu neemt, van u en herwaerts ſent,
Och ja! ghewiſlijck ja! ick meen ick hebt gheraden,
Dat dit d'oorſaken zijn, van alle die weldaden,
Die *Belgica* gheniet. Lof ſy u goetheyt, Heer,
Ghy breeckt des vyants macht, en helpt u ſchapen teer.
Laet nu dijn Retrozijns, vry ſpelen tot verwijten,
Dat deſe *Compagni*, haer Vloot uytruſt met mijten,
Soo 't mijten zijn gheweeſt, ſoo zijt hier door gheleert,
Dat deſe mijten zijn, in Silver munt verkeert.
Laet u gheſchoren hoop, gheen moeyt noch arbeyt ſparen,
Te loopen huys by huys, om mijten te vergaren,
En ſecht *Granvel* dat hy, het vyer met yver blaeſt.
Ghebiet den Alchemiſt, dat hy hem vry wat haeſt,

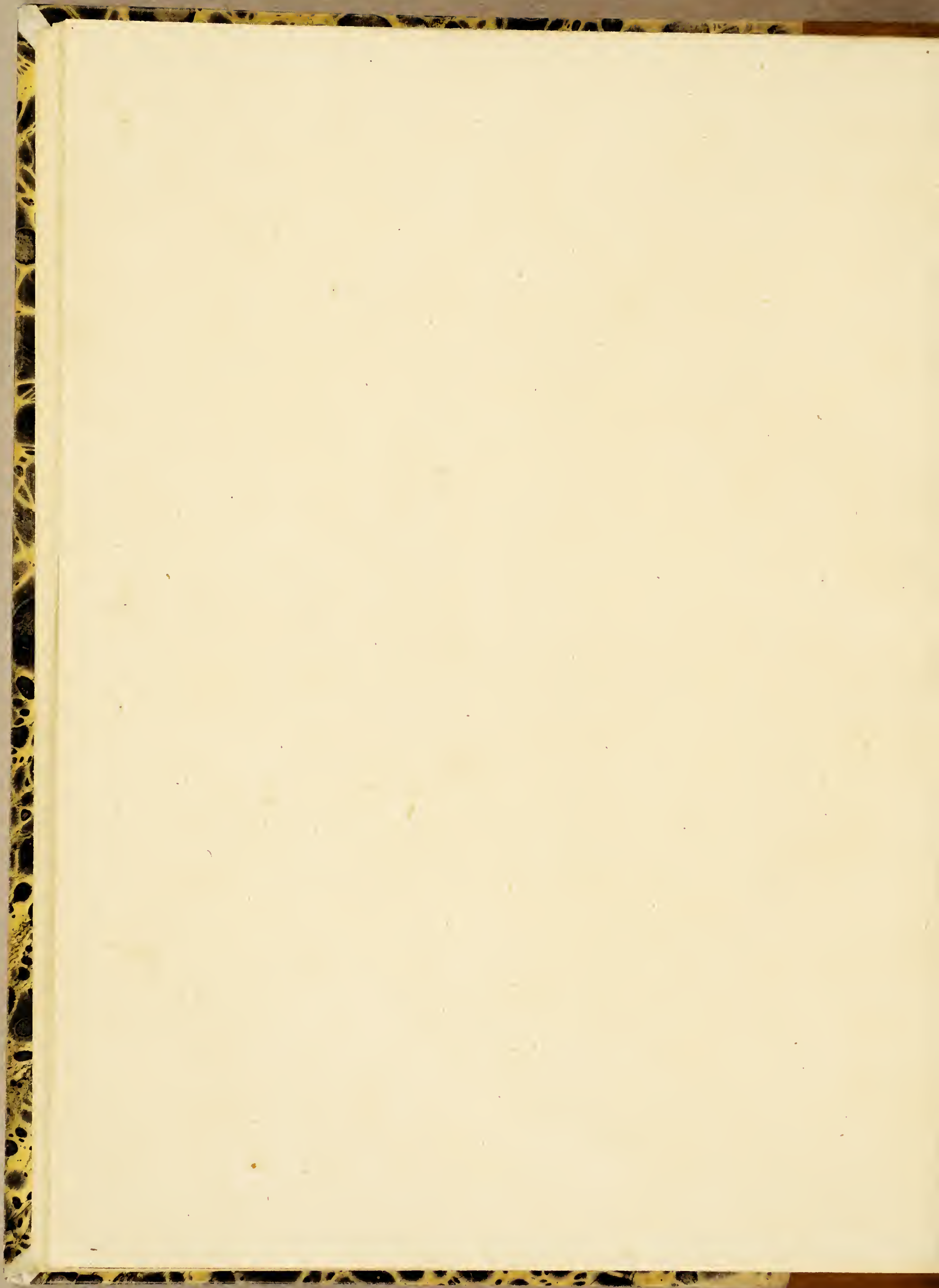
En ſoeck het koper van , het ſilver af te dryven,
Ick ducht wijl 't koper is, het ſal wel koper blijven.
Ghebiet een yder ſlaef, dat hy vry ſpit en graef,
Siet onſen *Generael*, die Alchemiſt heel braef,
Hy heeft ſoo ick verſtae, gheleghen daer ter ſcholen,
Hy kan het ſilver ſmeen , ſonder 't ghebruyck van kolen,
En onder zijne hant de Karge is vermeert,
Waer door wy grootelijckx , zijn van u gheabuſeert,
O Koninck ! hadt die Vloot, al ſchoon ghekomen binnen,
Ghy ſout op vry veel na , ſoo veel niet konnen vinnen,
Als hier ghevonden wert , ick weet niet wat beduyt?
Het is een ſake die, int minſte niet en ſluyt,
Die ghy op 't meeſt vertrout, ontſtelen uwe Tollen,
O Koninck ! hier door raeckt den waghen licht aent hollen,
Soo ghy u paerden niet , wilt houden inden toom.
Het is al in den wint , gheſeylt en teghen ſtroom,
U byen zijn wel goet, ſy gheven goeden honich,
Het minſte is voor u , het meeſt is haer belooningh.
Aenſchouwen kan men recht, wat gunſt u wert betoont,
Hoe dat een quade daet, zijn eyghen meeſter loont.
Wat voor heen is gheſchiet, en is noch niet vergheten,
En met u eyghen maet, ſoo wert ghy uytghemeten,
O Helden ! van het landt, zijt in u dienſt ghetrou,
Strijt vroom als *Bataviers*, voor Godt en voor *Naſſou*,
Siet op dien grooten loon , van my voor heen beſchreven,
Wanneer ghy in den ſtrijt, hier laten ſult u leven.
Volcht hier in mijn vermaen ,, en vanght den ſtrijt ſoo aen,
Den dach der wraeck is nu, 't is met *Maraen*,, ghedaen.
Godſ-dienſtighe *Ghemeent* , en trouwe onderſaten,
Wilt doch u ſchult-plicht hier, in 't minſte niet nalaten,
Ick weet, ghy weet waerom, dat Zion heeft ghetreurt,
Zion hadt wel het kleedt, maer niet het hert gheſcheurt,
Daer Zions *Bruydegom*, alleene ſiet op 't herte,
Waer hy dat ſuyver vint, gheneeſt hy alle ſmerte.

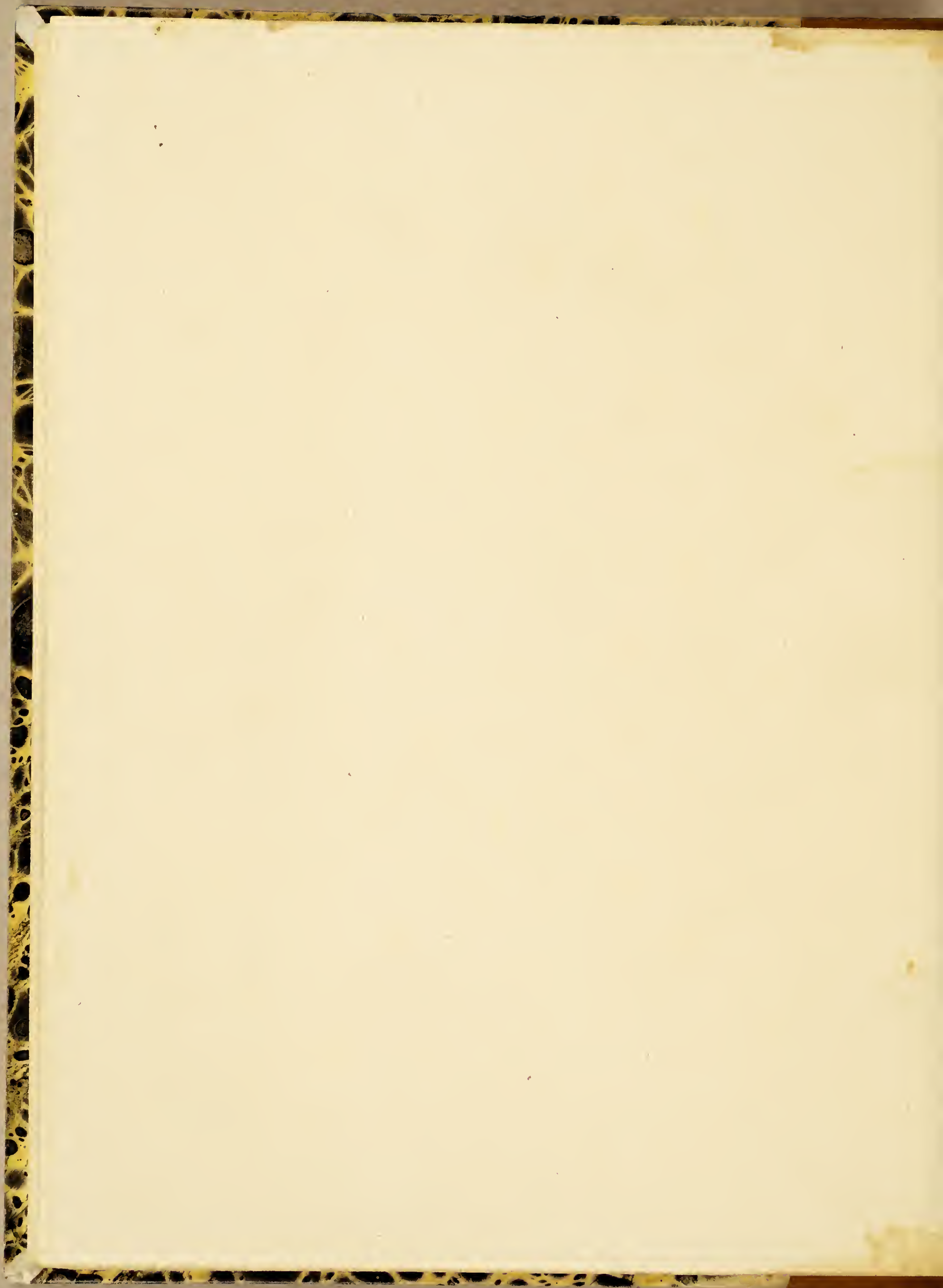
Ick

Ick bidt laet varen doch, den hooch gheresen twist,
Op dat dien grooten brant, doch eenmael wert ghesliſt,
Het is een swaren brant, en soo die blijft aen 't branden,
Ellendich *Neder-landt* ! u schip sou moeten stranden,
Maer soo ghy eenich blijft, by het schriftmatich woort,
Dat daechlijckx onder ons, gheleert wert en ghehoort,
In welcke leere wert, vernieticht 's menschen krachten,
Dit is een leer die leert, op Godt alleen te wachten,
Dit is een leer die leert, dat die den wille drijft,
Die is gheheel verkeert, hy onschrift-matich schrijft.
Een leere die daer leert, 't verderf onser naturen,
Waer door den mensche moet, een eeuwich leet besuren,
Een leere die daer leert, dat 's menschen salicheyt,
Van Godt de Vader uyt, ghenaden is bereyt,
In Christo zijnen Soon, soo wy dit vast gheloven,
De kracht van dit gheloof, die treckt de ziel na boven,
Dit is een leer die leert, alsmen het recht in siet,
Dat sonder Godes wil, int minst hier niet gheschiet,
Soo wie dit recht verstaet, het sal hem overtuyghen,
Dat hy in nedricheyt, moet voor zijn Schepper buyghen.
Lof sy u groote Godt, die d'overwinningh gheeft,
Lof sy u groote Godt, daer d'aerd' voor schrickt en beeft,
Lof sy u groote Godt, ghelooft en hooch ghepresen,
Dryvuldich in persoon, een eenich eeuwich wesen.

Die wel doet, wel vint.

Lof-dicht, over de heerlijcke victorie, in het veroveren van de silver vlote, in de baey van Matanca, onder het beleyt van Pieter Pieterz. Heyn, als oock het veroveren der twee galioenen, comende uyt de Honduras. Middelburgh, Z. Roman, 1629. 4to. half calf. (Modern binding). Gld. 65.-

Asher, no 118. Not at Knuttel. Poem on the conquest of the silver-fleet in the bay of Matanzas by the admiral Piet Hein and of two galeons, coming from Honduras (12 pp.) Very rare.

Cat.

